

Sila iz niča

L. 1869. je izdal matematik Karl Johann Steubingen knjigo, v kateri je trdil, da sicer ne more povedati podrobnosti, da je pa odkril trideset različnih možnosti za pridobivanje sile iz niča.

Sila iz niča — to je starodavni problem čudežnega stroja, ki ga imenujemo perpetuum mobile. Od kar se je Heron iz Aleksandrije, izumitelj prvega parnega stroja in nešteti drugih mehaničnih aparatov, v 2. stol. pred našim štetjem bavil z mislijo, da bi izdelal kolo, ki bi se samo od sebe vekomaj vrtilo, straši ta misel o perpetuumu v možganih resnih učenjakov in fantazij ter šarlatanov. Vrača se ne prestopajo kot nepremagljiva sanja človeškega rodu. Še danes, po sto letih, odkar je Robert Mayer s svojim zakonom o ohranitvi energije tej sanji z znanstvenega stališča napravil konec, ni umrla vera, da bi bilo s prevečanimi pripomočki mogoče obiti naravo in njene zakone. Prijave na patentnih uradih vsega sveta in sodne razprave nam to vedno znova dokazujejo.

Koliko načinov si je že izmislil človek, da bi obšel naravo! Sredi 13. stol. je francoski arhitekt Villars po pobudah, ki so jih križarji prinesli iz vzhodnih dežel, zgradil kolo na vodovodni osi, ki je imelo na svojem obodu sedem gibljivih betov, štiri na eni strani, tri na drugi. Večje število betov na eni strani naj bi s svojo večjo težo dvigalo manjše število na drugi in tako bi se moralo kolo večno vrteti. Na žalost pa se je ustavilo še prej nego vsako drugo kolo, obstalo je na točki, ko je na vsaki strani viselo tri in pol beta. Italijan Mariano iz Siene je sto let pozneje s podobno konstrukcijo postal žrtev istega napačnega računa.

Okrog l. 1570. je inženir Jakob Strada imel domisljico, da bi vodo uporabil kot dobaviteljico sile. Voda bi tekla iz posode na lopatasto kolo, ki bi se od njene teže vrtilo ter poganjalo sesalico, sesalica pa bi vodo spet dvigala v posodo. To gibanje je hotel zgraditelj prenašati tudi na druge, delovne stroje. Toda izkazalo se je, da je sila, ki bi naj vodo dvigala spet v posodo, že preslabotna za to delo in seveda še slabotnejša, da bi poganjala še druge stroje. Isti neuspeh je doživel četrto stoletja pozneje podobni vodni stroj, ki si ga je izmislil neki Zonca. Tedanji čas je s tem izčrpal dinamične sile, ki jih je poznal, konstrukcije za vsakovrstni različici so bile že v naprej obsojene na neuspeh, vsaj v kolikor so prihajale iz rok resnih mož.

Ko so se pa lotili stvari šarlatani, se je zgodil »čudež«. Neki Johann Ernst Elias Bessler, ki si je pritaknil zveneče ime »Orffireus«, je nastopil 1712. s pripravo, ki mu je malo pozneje naklonila zanimanje kronarjev in njihove denarne podpore, da bi mogel svoj stroj »izboljšati«. Izdal je celo spis »Zmagoslavni Perpetuum mobile Orffireanum vsem potentatom, visokim glavam, vladarjem in stanovom sveta«, iz katerega lahko posnemamo nekoliko podrobnosti o tem čudežnem stroju, ki ga je neznan sila stalno gibala. Skrivnost te sile je bila varno zaprta v nekakšnem ploščem, velikem bobnu, šele po Besslerjevi smrti so jo dognali. Kakšna je bila, pa si lahko mislimo, kajti dedični grof Hessen-Kassel-ski, največji Besslerjev podpornik, je sma-

tral za pametnejše, da prepove objavo trika, ki je bil postal njegova žrtev. Kritika tega stroja, ki se je oglašala za časa, ko je Bessler še živel, ni našla nobene odmeva. Šarlatan sam je bil toliko drzen in prepričan o lahkovernosti svojih sodobnikov, da je v svojem spisu objavil celo karikaturu, ki ga kaže, kako s skritimi vrvicami poganja svojo napravo. To je bil čas, ko ni samo Francoska akademija razpisala nagrado pol milijona frankov za odkritje perpetuumu mobile, temveč je bil tudi ostali, učeni in neučeni svet prepričan, da je mogoče pridobivati silo iz niča. Omejenjene nagrade pa ni mogla akademija nikoli izplačati, čeprav se je javilo nešteto tekmovalcev. L. 1775. je sklenila, da ne bo sprejemala nobene prijave več.

Ko so v 19. stol. začeli elektriko izkoriščati kot tehnično uporabno silo, se je po-

javilo seveda neskončno število perpetuumov na električni osnovi. Njih uspeh pa je bil prav tako malenkosten, kakor uspeh »trajno delujočega stroja na magnetni podlagi, ki ga je dal neki dr. Ackermann patentirati l. 1878., da bi se obvaroval posnemačev. Odtlej je perpetuum mobile prišel priljučno iz mode, le tu pa tam se še kakšen nesrečni nevernik ali slepar z njim blamira.

Perpetuum mobile je pač nemogoč, ker noben stroj ne more dati več sile, nego je dobiva, a v svojem obratovanju mu gre velik del te sile itak v izgubo zavoljo neizogibnega trenja. To trenje lahko na ta ali oni način zmanjšamo, popolnoma odpraviti pa ga nikoli ne moremo. Zato se mora vsak stroj prej ali slej ustaviti. Kdor se tega zaveda, ve, da je stara sanja človeškega rodu samo sanja in nič več.

Načrt dr. Gislena

Pred nekoliko meseci se je porodila misel, da bi s povečanim pritokom voda iz Atlantskega oceana v Vzhodno morje popolnoma spremenili geofizične pogoje v tem delu zemlje.

Kakor je znano, vsebujejo hladne vode Baltika zelo malo soli, tako da se morskava fauna v njem ne more prav razviti. Dejstvo je, da ima to morje zelo malo rib, a še tiste, kar jih ima, so le malo užitne in redke, tako da ribolov tu ni donosen. Nasprotno pa je Atlantski ocean s svojim Zalivskim tokom, ki se dotika zapadnih norveških in danskih obal ter južnih bregov Švedske, tako bogat z najbolj okusnimi ribami, da se preživljajo z njihovim lovom sto tisoči družin. To gotovo ni eden izmed zadnjih vzrokov, da dežele ob Atlantskem oceanu tako prosperujejo. Že dolgo so strokovnjaki premišljevali o tem, kako bi nekaj tega bogastva spravili v kraje ob Vzhodnem morju. Zdi se, da se je sedaj pojavila prava domisljica.

Na nekem sestanku danskih in švedskih učenjakov, ki je bil pred kratkim v Lundu, so razpravljali o načrtu inženirja in fizika dr. Gislena, po katerem bi se povečala globlina preliva Öresunda med Dragorjem

na danski in Malmöjem na švedski strani. Če bi se to zgodilo, bi se povečal pritok toplejših in bolj slanih voda iz Atlantika v Vzhodno morje za nekoliko milijonov kubnih metrov in življenjski pogoji Baltika bi se do dna spremenili.

Dr. Gislén je v obsežnem poročilu, ki ga je podprl s točnimi številkami in razlogi, dokazal, da bi se dal ta načrt tehnično brez težave izvesti in da bi tudi stroški za to bili dosti manjši, kakor jih je zahteval na primer Panamski ali Sueški prekop. Uspeh bi bil ta, da bi se vodovje Baltika med 50. in 67. stopinjo severne širine ogrelo za nekoliko stopinj in to bi do temeljev predrugačilo življenjske pogoje ljudstev, ki žive ob njem. Povečalo bi se ribje bogastvo Vzhodnega morja, ribolov bi postal nad vse izdaten vir dohodka, razen tega pa bi se tudi podnebne prilike ob Vzhodnem morju znatno izboljšale, njegovi zalivi in pristanišča pozimi bi ne bili tako zadelani z ledom, kakor so danes. To bi bilo spet v korist plovlj.

O načrtu dr. Gislena razpravljajo sedaj tisk nordijskih držav z živim zanimanjem in odločujoči činitelji premišlujejo, kako bi se zbral potrebn denar za njegovo izvedbo.

Raztreseni profesor

Harvey Alson, študent Kolumbijskega vsučilišča, je zbral nekoliko tisoč izrekov raztresenih profesorjev, ki jih je sam slišal ali pa so mu jih povedali njegovi tovarishi. Nekateri hočemo navesti:

»Že Tacit je dejal, da so bili stari Germani tako veliki kakor sedanji grenadirji.«

»Poznal sem moža, ki je imel palico iz ebenovine in na tej palici je bila zgoraj privita vboklina.«

»V vaši knjigi to ni samo popolnoma nepojasnjeno, temveč celo prav slabo pojasnjeno.«

»V svojem sestavku imate vendar toliko napak kakor vaš sosed in ta jih ima celo še več.«

»Povejte mi, kako se imenuje kraj Atlas.«

»Vselej, kadar vstopim, tultite. Zditte se mi kakor čreda volov, kadar se pojavi bik!«

S sekiro proti igralski strasti

V Fortu Madisonu v Indiani sta ga Browningova in njena hči Mary Downsova s sekiro in klavirjem vdrli v dve tajni igralnici in sta razbili vso njuno opremo, ljudi pa prepodili. Sodnik Johnson, pred katerim sta se morali zagovarjati, je izjavil, da je bilo njuno postopanje popolnoma zakonito, dokler sta uničevali samo pohištvo in lastnino nedovoljenih igralških beznic, ne bi pa smeli pri tem ogražati ljudi. Kazen, ki sta jo dobili zavoljo tega, je malenkostna in je dala ga Browningovi pogum, da bo tudi v bodoče na vso moč razsajala proti igralnicam. Povedala je, da je njen smoter prepoditi vse igralce iz mesta. Igra je tako besno zasovražila zavoljo tega, ker sta bila oba moža njene hčere zapadla igralski strasti in se je morala mlada žena od njiju ločiti. Za svojo vzornico proglasa energična mati neko Carrie Nationovo, ki je pred kakšnimi štiridesetimi leti vdirla s sekiro v restorane in razbijala v njih vse na drobne kose.

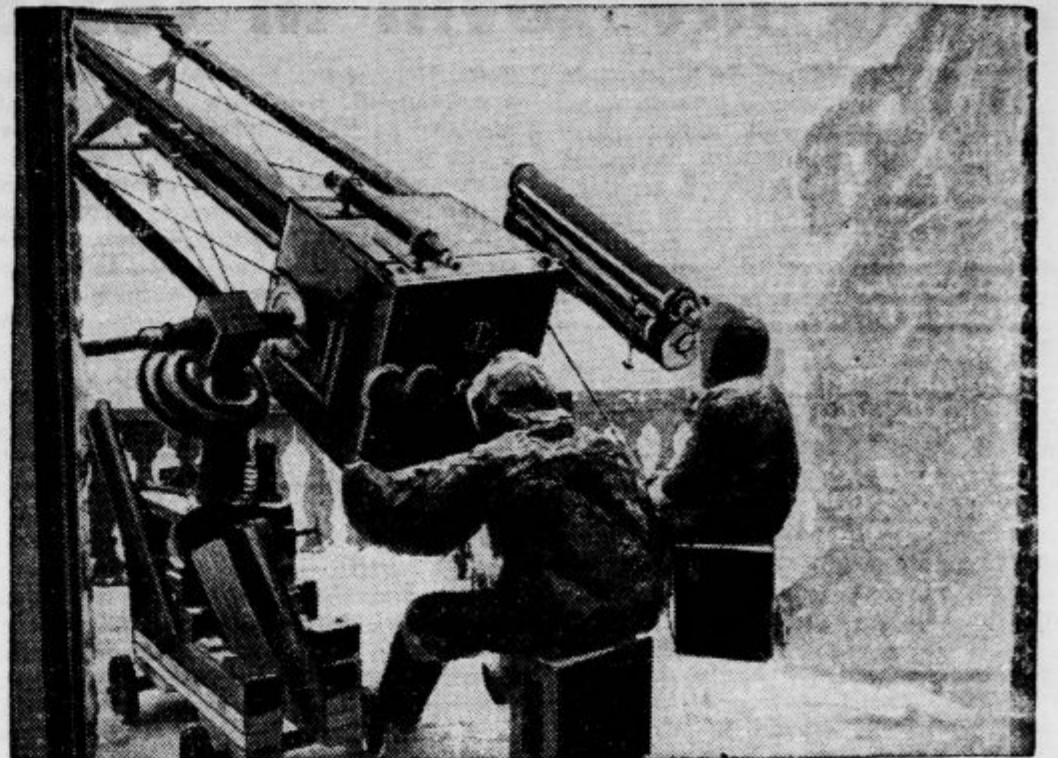
Koristna pleša

Da je utrditev učinkovit pripomoček zoper prehladna obolenja, nam kaže že ugotovitve neke zdravniške komisije. Ta je dognala, da so ljudje s plešo, čeprav so torej bolj izpostavljeni preplihu nego drugi ljudje, v dosti manjši meri žrtev prehlada nego ljudje v normalnim lasovjem. Čudno je tudi, da so plavalci manj občutljivi za prehlad nego rjavolasi. Znano je končno, da so ženske, od kar se pod silo mode lažje oblačijo, dosti manj dovzetne za obolenja v nosu, grlu in vratu nego v prejšnjih časih.

Dve slovenski premieri

V soboto smo imeli v Drami premiero veseligr dr. Frana Detela »Učenjak«. L. 1902. nastalo delo ni imelo nikdar večjega uspeha na odru in tudi sedanja režija, ki je bila zaupana drju, Bratku Kreftu, mu ne more dati več, kakor ima v svoji krhki stavbi in neprepričljivi vsebini. Režiser jo v svojih opombah v »Gledališkem listu« šteje med naše najboljše starejše veseligrske igrice in misli, da je vredna, »da se tako režiser kakor igralec večkrat vračata k njej.« Kdor jo je kdaj čital v knjigi, mu je v spominu že zdavnaj obledel, zakaj so dela — in teh je premnogo — ki niso niti tako dobra niti tako slaba, da bi nam ostala trdnjeje v spominu. Menim, da velja to tudi za predstave, ki jim še tako spretni režiserjevi posegi ne morejo dati zanesljivejšega in trajnejšega učinka. Njihova notranja praznoba je preveč očitna, da bi jih režija in igranje rešila vsaj v toliko, kolikor je treba za prijeten in trajnejši

Non sono ne mitragliatrici ne cannoni — Ne strojnice ne topovi

ma i potenti riflettori dell'osservatorio astronomico e meteorologico sulla Jungfrau in altezza di 3475 m — temveč mogočni reflektorji zvezdarne in vremenske opazovalnice na Jungfrau v višini 3475 m

Drobne zanimivosti

Prve konje je pripeljal v Ameriko Kolumb. Indijanci so smatrali žival in jezdeca za eno bitje, padali so pred njim na kolena in ga molili.

Neki urar je z ročnim delom dosegel to, da je izvrtal v bučico luknjico. Rabil je za to dve leti. V luknjico gre človeški las.

Na zemlji je okrog 28.000 raznih vrst ptic. Rib je kakšnih 13.000 vrst, sesalci pa so zastopani samo s 13.000 vrstami.

Prstni odtisi niso izum nove dobe. Že v najstarejših časih so bili Kitajcem znani kot zanesljiv pripomoček za identifikacijo. Tudi v stari Asiriji so poznali prstne odtise. Kadar sta dva poselnika zamenjala svoji posestvi, sta pritisnila svoja palca na dve tablici iz mehke krede in si ju izmenjala. Te tablice so nad ognjem otrjevali in so bile neporečen dokaz lastninskih pravic.

»Krokodilove solze«

Če pretaka nekdo solze, ki jih ni resno vzeti, govorimo radi o »krokodilovih solzah«. Ta primerjava izvira od tega, da imajo krokodili, ko žrejo druga bitja, baje navado pretakati solze iz sočutja do svojih žrtev. O kakšnem sočutju seveda ni govora, kar se pa tiče pojava, ga razlagajo tako, da se pri jedi poleg normalnega izločevanja sline avtomatsko vključuje tudi izločevalno delo solznice. Tako je pri krokodilih, dejansko pa je ta pojav kot abnormalnost opazovati tudi pri človeku. Zdravniški spisi navajajo v vsem sicer le deset takšnih primerov. V dveh primerih, ki so jih pred kratkim opazovali v Ameriki je šlo za pacienta s poškodovani na glavi. Vse je kazalo, da so bili poškodovani tudi določeni žilci.

Beli medved — vprežne živali?

Učenjaki, ki so proučevali polarne kraje, so prišli na idejo, da bi zamenjali pse, ki jih uporabljajo za prevoz s sanmi, z belimi medvedmi. Moč belega medveda je ogromna in se da meriti edino le z močjo slona. Beli medved je dolg od gobca do repa 3 do 5 metrov in se igra z največjem tujcem kakor mačka z mišjo. Njegove šape, ki so zavite v debelo kožuhovino, so skoraj neranjive in ker lahko počje veliko množine hrane, kadar jo ima, lahko tudi dalje časa vzdrži lačen. En sam medved lahko nadomesti 30 do 40 psov. Morda se bo ljudem, ki žive v polarnih krajih, kdaj posrečilo ukrotiti belega medveda in ga vpreči v sani...

Controllo di granate — Pregled granat

in un deposito dell'armata tedesca — v nekem skladišču nemške vojske

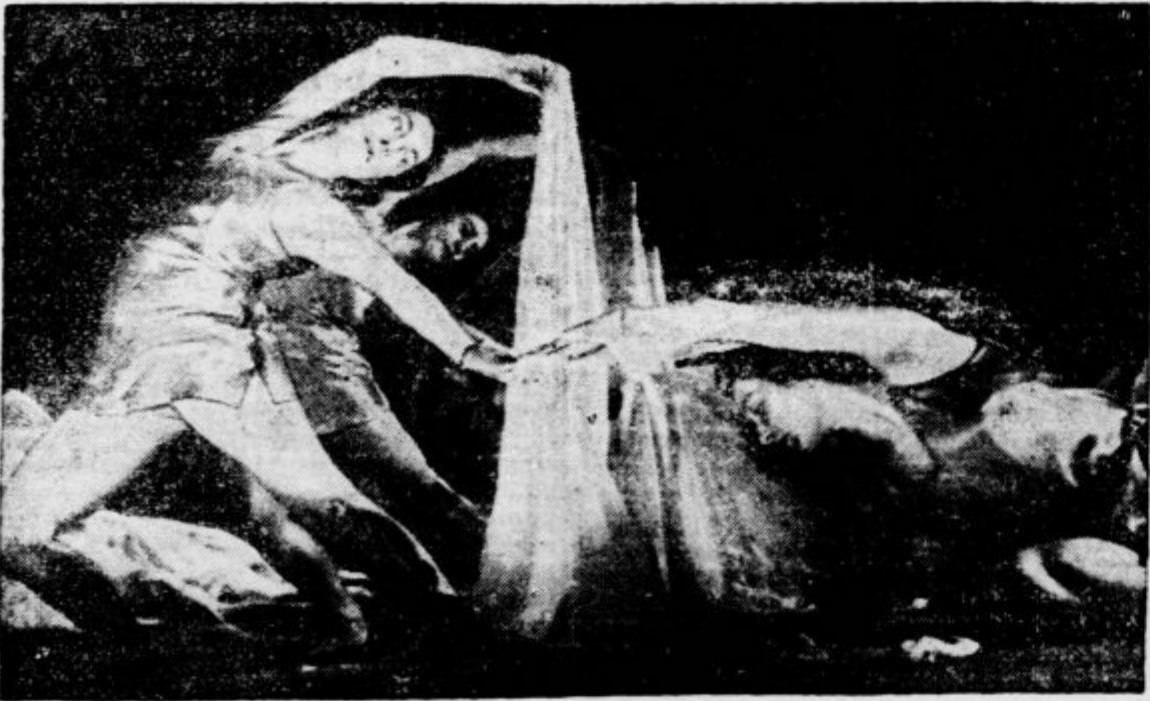
Njuhalni tobak se vrača

Associated Press pravi v nekem poročilu, da je na Angleškem zavoljo pomanjkanja cigaret opaziti močno povraževanje po njuhalnem tobaku. Posebno ženske se navdušujejo zanj. Zahtevajo pa, naj bi se ta tobak parfumiral.

Pomanjkanje gume v Zedinjenih državah

»Dagens Nyheter« poroča iz New Yorka, da bodo sedanje zaloge gume v Zedinjenih državah zadostovale baje samo še za 14 tednov. Da ima Amerika tako malo gume, je vzrok v pomanjkanju ladjevja v Tihem oceanu.

Ritmo ed armonia — Ritem in harmonija

sono gli elementi essenziali delle danze ginnastiche moderne — sta poglavitni sestavini modernega gimnastičnega plesa

Kulturni pregled

Kipar Alojzij Repič †

V Ljubljani je umrl tiho in skromno, kakor je živel vse življenje, 75letni kipar, upokojeni profesor Alojzij Repič. O zaslužnem vzgojitelju mnogih naših umetnikov je naš list priobčil daljši članek ob njegovih nedavnih petinsedemdesetletnici dne 11.

marca t. l. Takrat smo zapisali besede: »življenjski tega slovenskega umetnika nudi značilni primer, kako se stromašen, a nadarjen človek pretolče preko vseh ovir k višjemu življenjskemu cilju. Takih zgledov

dov vztrajnosti in vere vase je treba prav današnjemu mlademu rodu.«

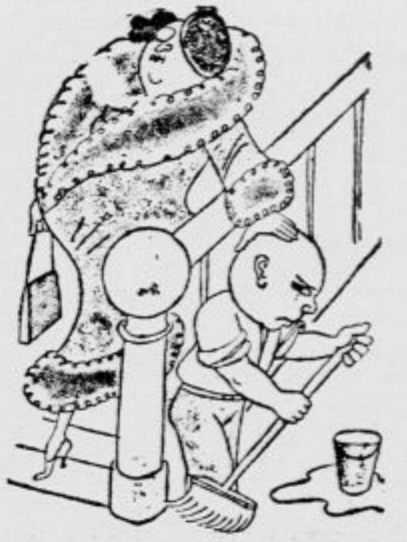
Alojzij Repič se je rodil 11. marca 1866 v Vrhopolju pri Vipavi. Že kot deček je kazal izredno oblikovalno nadarjenost. Prvi učitelj v slikarstvu mu je bil domači župnik. Ko je bil Alojzij Repič star osemnajst let, je šel v Ljubljano, da bi se izučil mizarstva, a ker mu ta obrt ni prijala, se je rajši odpravil v Polhovo Gradec in se pri odotnem kiparju izučil rezbarstva. Želel si je višje izobrazbe, pa je vstopil v ljubljansko Umetno strokovno šolo, kjer je imel med učitelji Vesela, Misa in Franketa. Pozneje je študiral na kiparskem oddelku dunajske Umetnostne akademije in ga dovršil z lepim uspehom. Nekaj časa je živel na Dunaju, nato pa v svojem rodnem kraju, kjer je med drugimi deli izvršil spomenik pesnika Miroslava Vilharja. L. 1905 je postal profesor tedanje Umetno-obrtni šole v Ljubljani, pozneje pa je dolgo leta vodil kiparski oddelk na Srednji tehnični šoli. S svojim znanjem je postavil šolo na zavidanja vredno stopnjo, saj so izšli iz nje mnogi naši umetniki, med njimi pokojni slikar Sterle, kipar Dolinar, Kralj, Rajko Šubič, Košir, oba Kalina, Maleš, Justin in tudi pokojnikov sv. France.

Alojzij Repič je izdelal poprsje mnogih slovenskih pesnikov in pisateljev: Slomška, Prešerna, Gregorčiča, Aškercra, A. Medvedca, Jenka, Cankarja, Tavčarja in drugih. Ustvaril je nadalje doigo vrsto manjših plastik in reliefov. Njegovo največje delo je bil nagrobnik v nadnaravni velikosti

A NEKDOTA

Voltaire je bil besen na obiskovalce, ki so prihajali samo zato, da bi ga občudovali kot znamenitost. Ko se nekdo neki Anglež na noben način ni dal odvračati, je zavpil Voltaire svojemu služabniku: »Reci mu, da sem umrl.« Služabnik je naročilo izvršil in se je vrnil s sporočilom: Anglež bi velikega filozofa rad videl na smrtni postelji. Nato je Voltaire zarjovel: »Potem mu reci, da me je tudi že hudič vzel.«

VSAK DAN ENA

Majhna pomota

(»Politiken«)

skrivnost in vsa duševna zamotanost človeškega bitja. Ni mogoče zanikati, da je režiser dr. Kreft izšel iz veseligrske ves teatrske solj, kar ga je imela v sebi in ustvaril predstavo, ki v glavnem ne more biti boljša. Mogli bi si se želeli to in ono samo glede podrobnosti; tako bi se dal v prvem dejanju, ki je močno razvlečeno, nekoliko pospešiti tempo in izpustiti tisto »učeno« dociranje o frenologiji. Saj jo je bil že frenologov sluga označil tako da občinstvo ve, zakaj gre v tej zgodbi o zdravniku, ki mora priti v blazinco, predler spozna, kako prazna in varljiva so njegova frenološka pretiravanja. Najboljše je nedvomno tretje dejanje, čeprav je končni razplet z obveznim happy-ndom kar topljivo šablonski.

Zasedba je v glavnem taka, da je poleg režije bistveno pripomogla k vsaj delni »rešitvi« igre pred polomom G. Jan, ki smo ga vajeni videti v ljubimskih in junaskih vlogah, se je tokrat z zdravo ambicijo lotil tako problematične karikature vloge, kakor je frenolog dr. Blažič Izvedel jo je od začetka do konca z nepriljeno naturnostjo, ki je dala temu fanatiku ene izmed znanstvenih »hipotenzuz«, kakor bi dejal njegov petični častilec in bodoč tast Marin, vsaj nekoliko človeške verjetnosti. Prav tako so igralsko stran igre krepko podpirali »Cesar« (Marin), Nablocka (Marta), Simičeva (Selma) in Daneš (Jakob). Tudi Pečkovi dr Grm in dr. Blažič, in posebej še V. Juvanova kot Lojzka so doprinesli znatne deleže k zadovoljivemu igralškemu poteku vzporedne. Plut in Presetnik sta nekoliko pretiravala in delala preveč hrupa. Sploh bi utegnito igri samo koristiti, če bi dobila kot veseligrsko nekoliko resnejši in umerjeni nadth, tako da bi se poleg smešnosti zapletiljev

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 per za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in šifrite se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov.

Službo dobi

Tekstilna tvornica
išče tkalskega mojstra, absolventa tekstilne šole z dolgo prakso, dobo vezaranga v vseh vrstah bombažnega blaga (šifra in modno blago), kakor tudi v vseh vezavah, ki zna popolnoma vsa pripravljajna dela, katere obremen vodi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo plače pod »Tkalski mojster«. 9384-1

Šiviljo
za na dom za obleke, dobro, samostojno, — iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 9791-1

Črkoslavski pomočnika
sprejme takoj Kruljc, Breg 6, Ljubljana. 9800-1

Krojarskega pomočnika
za velike komade sprejem takoj. Maček Franc Celovška c. 79. 9825-1

Krojarskega pomočnika
za velike kose, sprejem takoj. Naslov v trafikah Tyrševa 37 b Ljubljana. 9826-1

Krojarskega pomočnika
sprejem takoj. I. Tivadar, Tyrševa 34. 9811-1

Čevljarkega pomočnika
takoj sprejem Josip Drmaš, Večna pot št. 29. 9805-1

Službe išče
Bivši trgov. pomočnik z znanjem italijanskega in nemškega jezika, išče kakršno koli zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. pod »Sprejemem vsako delo«. 9794-2

Vojni uradnik
3 razreda z 20 leti aktivne službe v blaginjskem poslu, z znanjem nemščine, išče službo. Star je 40 let in oženjen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Ekonom«. 9814-2

Trgovski pomočnik
in sofer, perfektno italijanski slovenski, sprejme vsako službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro vozač«. 9804-2

Svincolato

ogni impeno extraprofessionale; ariano, 22-ene, ex-giornalista; studi esperienza amministrativa commerciale, tecnico pubblicitario; attivissimo spirito iniziativa, spiccate attitudini organizzative; competenza forniture edili, arredamenti, illuminotecnica, esportazione; conoscenza lingue, vasta cultura; disposto trasferirsi viaggiare estero; migliore rebbre («Sviluppo vendite», «Agenzia», «Segretarie», «Turismo») Referenze professionali, morali. — Casetta 655 Z. Unione Publicita, Trieste. 9802-2

Razrežen

vsak izvenpolitične dolžnosti; ariec, 32leten, bivši novinar; študij, praksa upravno-trgovski, publicistični tehnik; zelo aktivne inicijativnosti, odlične organizatorne zmožnosti; kompetent v stavbiških dobavah, notranji opremitveni tehnik, ekspozitor, znanje jezikov, široka izobrazba, pripravljn preseliti se, potovati v tujini; želi zboljšati »Prodajni razvoj«, »Agencija«, »Tajnik«, »Turizem«. — Poslovne moralne reference. Casetta 655 Z. Unione Publicita, Trieste. 9802-2

Vajenci (ke)

Vajenca za klearstvo in vodovodno instalacijo sprejem takoj Dinko Čotič, Hrenova ul. 7. 9793-44

Pouk

Italijanski tečaj prične v sredo 21. t. m. ob 19. uri na osnovni šoli na Viču. Informacije: Porelič Viktor, — brivnica, Vič 9766-4

Prodaj

Sportni voziček dobro ohranjen prodam Cesta XIX. št. 3 Rožna dolina. 9781-6

Otroški voziček

skoraj nov, ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9779-6

Kupim

Klubska garnituro (usnje) kupim, Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Garnitura«. 9801-7

Hladilno omaro
malno, na elektriko, kupim. Ponudbe na Selovini poštni predal 270. 9821-7

Kupujemo
vse »Juhane« steklenice po najvišji ceni. Allmentale, Vodnikova 65, od 10. do 12. ure. 9539-7

Stare kovčke
dobro ohranjene, kupim, vsako množico. Zdravilc, trgovce, Ljubljana, Stari trg. 9794-7

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
CERNE — juvelir,
Ljubljana, Wolfova ulica 6-34

Les

Hrastove hlode
v vsaki množici kupuje parketna tovarna Fran Kotnik, Verd, p. Vrhnika. 9589-15

Kupimo vsako količino
bukovih drv, oglja, tramo in desk. Ponudbe na »Exportles«, Ljubljana, Tyrševa 15. 9535-15

Izgubljeno

N našla se je damska zapesna ura. — Lastnica jo dobi lahko vsak dan od 13. do 14. v Levstikov ul. 15. II. desno. 9810-28

Razpis

Mestno poglavarstvo v Ljubljani
razpisuje za leto 1941. 25 ustanovnih mest »Robert Kolimanev ustanove za slepce« po Din 1780.— na leto in 13 ustanovnih mest »Robert Kolimanev ustanove za podpiranje ubožnih ljubljanskih trgovskih uslužbencev« po Din 3420 na leto.
Pravico do ustanove za ubožne slepce imajo ubožni slepci, ki imajo domovinsko pravico na ozemlju, ki pripada ljubljanski provinci, zasedeni po italijanskih zasedbenih oblastih.
Pravico do ustanove za podpiranje trgovskih uslužbencev imajo obubožani trgovski uslužbenci, ki so služili pri kakem trgovskem podjetju in ki niso svojega uboštva sami zakrivil.
Pravico do obeh ustanov imajo brez ozira na spol po splošnih predpisih, ki veljajo za ustanove, med drugimi prosilci predvsem:
a) sorodniki ustanovnika,
b) v drugi vrsti uslužbenci ustanovnika, ki so bili na dan njegove smrti še v njegovi službi.
Podpore se bodo izplačevale polletno.
Prošnje je treba vložiti do 15. VI. 1941. pri socialno-političnem oddelku mestnega poglavarstva v Ljubljani. Prošnji je priložiti:
1. rojstni in krstni list,
2. domovinski list,
3. dokazilo uboštva.
Prosilci za ustanovo za podpiranje ubožnih ljubljanskih trgovskih uslužbencev morajo poleg tega priložiti prošnji še dokazilo, da so bili zaposleni kot trgovski uslužbenci pri kakem trgovskem podjetju v Ljubljani. Prosilci, ki so prošnje že vložili pred tem razpisom, naj prošnje obnove v smislu pogojev tega razpisa.
Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 19. maja 1941.
Župan dr. Juro Adlešič l. r.

Lokali

Pisarniške prostore
dve sobi, eventual, tudi delno opremljeni, ugodno oddamo 1. junija. Sobi sta primerli tudi za stanovanje. Pojasnila daje »Servis biro«, Ljubljana, Sv. Petra c. 27-I., telefon 21-09. 9820-19

Posest

»REALITETA«
posestna posredovalnica v Ljubljani je saao v PRESERNOVI ULICI 54 nasproti glavne pošte Telefon 44-20

Hišo z gostilno
trgovino in parcelo v Ljubljani, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Radi boleznim«. 9823-20

Hišo z vrtom
in veliko zemljišče radi izselitve prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Severna«. 9823-20

Parcelo
ob Tyrševi cesti oddam v najem za obdelovanje proti dogovorjeni odškodnini. Pojasnila realiteta pisarna Adamič, Ljubljana, Gosposvetska cesta 7. 9817-20

Stanovanje

Dvosob. stanovanje
s pritlikalnimi takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9796-21a

Enosob. stanovanje
suho in sončno, išče za 1. junija zakonski par brez otrok. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Točna plačnika«. 9797-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom oddam solitnemu in stalnemu gospodu 1. junija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9795-23

Informacije

Mlad akademik
katerega je usoda zadržala v njegovih stremiljih, poziva človeka, ki razpolaga z denarjem, pa vendar ni suženjsko zaljubljen vanj, da mu omogoči nadaljevanje študija dramatične, iskrenosti in čist zagotavlja povračilo snške ali drugačne oblike v bodočnosti. — Resne pismene predloge z eventualno navedbo pogojev na ogl. odd. Jutra pod »Flemetnost — ne atrakcija«. 9818-31

Sobo
lepo opremljeno, veliko, čisto, mirno, s kopalnico za 2 osebi, oddam takoj. Vprašati: Ceplak, Bežigrad 7-I. 9799-23

Sobo
lepo, sončno, svetlo, s posebnim vzhodom, oddam mirni in stalni osebi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9786-23

Veliko sobo
primerno tudi za obrt ali društvene prostore, s pilinom in elektriko, odda M. Ravtar, Stari trg 19. 9813-23

Opremljeno sobo

strogno separirano, s tekočo vodo oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9815-23

Sobe išče

2 opremljeni sobi s souporabo kopalnice ev. kuhinje iščem na Mirju ali v bližini. Plačan več mesecev v naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra stranka«. 9812-23a

Italijanska zakonca
iščeta lepo, svetlo, veliko sobo z 2 sobama v centru. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirna 16«. 9808-23a

Opremljeno sobo
ali garsonjero iščem za junij v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Junij«. 9807-23a

Stroji

Pisalni stroj
Continental veliki, v zelo dobrem stanju, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 9816-29

INSERIRAJ V „JUTRU“!

CREDITO ITALIANO

Banca di interesse nazionale -- Zavod obče nar. značaja

Sede della Società: **Genova**

Direzione centrale: **Milano**

Sede a Trieste: **Piazza C. Ciano**

Tutte le operazioni di banca cambio e borsa.

Servizio speciale per le relazioni commerciali coll'estero.

Succursali in tutta l'Italia

Istituti associati ed affiliati:

Banca Dalmata di Sconto: Zara, Spalato, Sebenico.

Banca Italo Francese di Credito: Parigi, Nizza, Tunis.

Banco Italo Egiziano: Alessandria, Cairo, Port Said ecc.

Banca Italiana per la Cina: Scianghai.

Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires ecc.

Sede družbe: **Genova**

Centralna direkcija: **Milano**

Glavnica in rezerva: **Lit 623.394.040**

Sedež v Trieste: **Piazza C. Ciano**

Vsi bančni, tečajni in borzni posli.

Specijalna služba za trgovske zveze z inozemstvom.

Podružnice po vsej Italiji

Združeni in afiliirani zavodi:

Banca Dalmata di Sconto: Split, Zader, Šibenik.

Banca Italo Francese di Credito: Paris, Nica, Tunis.

Banco Italo Egiziano: Aleksandria, Kairo, Port Said itd.

Banca Italiana per la Cina: Sangaj.

Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires itd.

Razno

PREMOG DRVA — nudi I. Pogačnik
BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezplačno

Državni uradnik
upokojenec, je izgubil denarico od trgovine »Golob« do trgovine »Šmalc« v vrednosti čez 1000 din. Pošten najditelj se naproša, da jo odda na policiji proti nagradi. 9819-31

Enega ali dva močna konja
preznanem v dobro oskrbo, dokler ne najdem svojega. Ponudbe na sv. Čebin, Ljubljana, Wolfova 3. 9577-31

Konja fuksa
iščem z belo liso na glavi, leva zadnja noga debelejša, ima žig 3814. — Kdor ga izledeh dobi din 1000 nagrade. Imam kobilu št. 125. Lastnik naj se zglaš. Hočevar Fr., Struge na Dolenskem. 9332-31

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Razno

PREMOG DRVA — nudi I. Pogačnik
BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezplačno

Državni uradnik
upokojenec, je izgubil denarico od trgovine »Golob« do trgovine »Šmalc« v vrednosti čez 1000 din. Pošten najditelj se naproša, da jo odda na policiji proti nagradi. 9819-31

Enega ali dva močna konja
preznanem v dobro oskrbo, dokler ne najdem svojega. Ponudbe na sv. Čebin, Ljubljana, Wolfova 3. 9577-31

Konja fuksa
iščem z belo liso na glavi, leva zadnja noga debelejša, ima žig 3814. — Kdor ga izledeh dobi din 1000 nagrade. Imam kobilu št. 125. Lastnik naj se zglaš. Hočevar Fr., Struge na Dolenskem. 9332-31

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Kldiseje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
A. R. T. T. 23

Inserati v „JUTRU“ imajo velik uspeh

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

MARIJA VRANČIČEVA
roj. Lušinova

Boj za Mompracem

Pustolovski roman

»Nisem yankee.«
»A ravnatate takisto, kakor da bi bili.«
»Da, kadar gre za to, da rešim svojim ljudem življenje.«
»In kaj ste zdaj storili, razbojnik?«
»Ne bogve kaj,« je Yanez odvrnil. »Potopil sem topničarko, ki mi je bila v nadlego.«
»In kaj naj delam na Borneu?«
»Saj je vaša država zmerom rada goltala tuja ozemlja. Razvijte tam angleško zastavo, pa boste videli, kako se bodo domačini trumoma zbirali okrog vas, da vas poljubijo. Pripravite se. Kaj niste razumeli?«
»Razumel pač, ali...«
»Prav, ako nočete drugače... Mái!«
Mái je s četvorico krepkih Malajcev stopil v kabino. Zgrabili so Angleža, ki se je na vse kripilje upiral.
»Zanesite ga na práho,« je ukazal Yanez. »Pardar že ve, kaj mu je storiti.«
Angleža so zvezali in v gugalni mreži odnesli na práho.
»Sodrga!« je kričal. »Anglija me bo maščevala!«
»Pardar!« je rekel Yanez. »Sam veš, kako in kaj. Pričakujem te v Varauniju.«

Práho je razvil jadra in hitro odplul, jahta pa se je vrnil v sultanovo prestolnico.

5. poglavje

Nevaren trenutek

Temnilo se je že, ko je jahta zaplula v divstan. Komaj so jo privezali k boji, je Mái opazil čoln, s katerim je sultanov tajnik pred štirimi dnevi prišel na ladjo.

Hitro je stopil v kajuto, kjer je Yanez jemal iz železne skrinjice dragulje, in rekel:
»Sultanov tajnik prihaja, gospodar.«
»To naj te ne skrbi. Dovolj imam, da lahko podkupim vse sultanove milostnike. Sicer smo pa na hitri ladji. Kdo bi nas mogel ujeti?«
»Sultanu ni zaupati.«
»Ta je kakor majhen otrok.«
Yanez je spravljal pest rubinov, demantov in smaragdov v žep.
»Poglejmo zdaj, kaj ta opica hoče,« je rekel in odšel na palubo.
Čoln je bil že ob ladijskih stopnicah. Tajnik se je vzpel na ladjo in se Yanezu samo na pol priklonil v pozdrav.
»Kaj bo dobrega, prijatelj?« je vprašal Portugalec.
Tajnik je široko odprl oči, skremžil obraz in rekel, kakor da mu gre beseda nerada z jezika:
»Sultan vas pričakuje na večerjo.«
»Tako pridem. Vožnja mi je zdramila tek.

Upam, da je dobre volje.
Mái! Daj zanesti v čoln dvanajst steklenk brinjevca in šampanjca.«
»Kaj mislite iti sami?«
»Dvanajst mož si vzamem za spremstvo.«
Stopil je k tajniku, vzeml iz žepa krasen rubin in rekel:
»Vzemite to darilo, prijatelj, v spomin na angleškega poslanika.«
V Portugalecovo veliko začudenje je tajnik umaknil roko, ne pa da bi jo bil iztegnil.
»Ne marate darila?« je vprašal Yanez.
»Ne vem še, kdo ste.«
»Kako?... Mar nisem predal vašemu gospodarju poverilnic?«
»So ljudje, ki vas obtožujejo.«
»Kaj pravijo o meni? Da sem malopridnež?«
»Ne vem, milord.«
»Za koga me neki imajo?« je Yanez odvrnil. »Za opico? Nu, saj bomo videli.«
Kar mirno sprejmite dar. S tem kamnom lahko osrečite krasotico iz svojega harema.«
Zda je tajnik sprejel darilo.
»Bo imei sultan drevi goste?« je vprašal Yanez.
»Rad imam veliko družbo.«
»Bojim se, da vam bo to pot prevelika.«
»Se bolje. Tedaj lahko privedimo ples.«
Pojdiva gospod tajnik.
S temi besedami je vtaknil svoji indijski pištoli za pas in se s spremstvom vred spustil v čoln.

V resnici pa nikakor ni bil tako miren, kakor se je delal. Domneval je, da ga bo sultan soočil z brodolomci in vprašal po topničarki, ker so bili s kopnega gotovo slišali grmenje topov.
Vendar se je zanašal na svojo drznost in hladnokrvnost ter upal, da dobi igro, čeprav drži neugodne karte v rokah.
Čoln je kmalu pristal ob bregu, kjer je voz že čakal.
»Tecite za vozom,« je rekel Yanez spremstvu, ko sta zebuja potegnili.
Dvanajstorka Malajcev, ki so bili vajeni dirjanja, ju je kar dobro dohajala.
V pičlih desetih minutah so dospeli do sultanove palače.
Pol stotnije vojakov je bilo razpostavljenih obokraj vrat.
Yanez je krenil za tajnikom po širokih stopnicah, ki jih je osvetljevalo veliko število svetilk. Na vsakem ovinku so stali oboroženi telesni stražniki.
Nazadnje so prišli v široko galerijo, s katere je bil dober pogled na zaliv.
Sultan, njegova dva ministra in pol tucata dvorjanov so sedeli za pogrnjeno mizo.
»Vendar že prihajate, milord,« je vzkliknil, ko je zagledal Yaneza na pragu. »Dolgo sem vas moral čakati.«
»Pozno sem se vrnil, visokost.«
»Kje ste pa bili?«
»Lovil sem na morju.«
»In kaj ste ujeti?«